וְלֹא בְּנָפָה וְלֹא בִּכְבָרָה. [ד]בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים (ח) כְּשֶׁהָאֹכֶל מֻרֶּבֶּה עַל הַפִּסְלָת, אֲבָל אִם הָיְתָה הַפִּסְלָת מֻרֶּבֶּה עַל הָאֹכֶל בּוֹרֵר אֶת הָאֹכֶל וּמַנִּיחַ אֶת הַפִּסְלָת. וְאִם הָיָה (ט) טָרַח בִּבְרִירַת הַפִּסְלָת מִן הָאֹכֶל יוֹתֵר מִטָּרַח בִּרִירַת הָאֹכֶל מִן הַפִּסְלָת, אַף עַל פִּי שֶׁהָאֹכֶל מֻרֶּבֶּה בּוֹרֵר אֶת הָאֹכֶל וּמַנִּיחַ אֶת הַפִּסְלָת. הַגָּהּ: וְלוּזִים (ז) וּבָטְנִים שֶׁנִּשְׁתַּבְּרוּ וַעֲדַיִן בְּקִלְפֵּיהֶם, (י) לֹא מִקְּרֵי הַקְלָפָה פְּסֹלֶת כֵּיוָן דְּאוֹרְחַיְהוּ בְּהָכִי וַעֲדַיִן מְעֹרָבִין (טור): **ג** (יא) * [ה]אֵין (ה) מְסַנְּנִים הַחַרְדָּל (יב) בַּמְסַנֶּנֶת שֶׁלּוֹ (יג) וְאֵין (ו) מְמַתְּקִין אוֹתוֹ בְּגַחֶלֶת (יד) שֶׁל עֵץ, * אֲבָל (טו) בְּשֶׁל (ו) מַתָּכוֹת מֵתָּר: **ד** (טז) [ו]אֵין תּוֹלִין הַמְשַׁמֶּרֶת בְּיוֹם טוֹב לְסַנֵּן

ד בְּרֵישָׁא כְּרִבּוֹן גַּמְלִיאֵל וּבְגְמָרָא שָׁם. ה בְּרֵישָׁא שַׁבָּת קל״ד (ע״א). ו מִשְׁנָה שָׁם קל״ז (ע״ב) וְכַהֲמִים.

בְּאֵר הַיטֵב

לָאֲכל לְאַלְתַּר, דִּבְשַׁבָּת חַיָּב חַטָּאת כְּמוֹ שְׁכָּתוּב סִימָן ש״ט (ס״ב), אֲפִלּוּ הָכִי שָׁרֵי אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה בְּיוֹם טוֹב. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב): (ד) **וּבָטְנִים.** וְטַ״ז (סק״ג) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) כְּתְבוּ דְּאֵין חִלּוּק בֵּין אִלּוּ לְשְׁאָר פְּסֹלֶת, עַיֵּן שָׁם: **ג** (ה) **מְסַנְּנִים.** דְּוָקָא כְּשֶׁהָיָה מִתְּחִלָּה חַיָּב חַטָּאת כְּמוֹ שְׁכָּתוּב סִימָן ש״ט (ס״ב), אֲפִלּוּ הָכִי שָׁרֵי אִם הָיָה טָרוּד בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב. בַּ״ח (ס״ב), מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה), עַיֵּן שָׁם: (ו) **מַתָּכוֹת.** דְּאִינוּ שׁוֹרֵף וְלִיבָּא כִּבּוּי, וְעַיֵּן סוֹף סִימָן של״ד (מכ״ז). וְנִרְאֶה לִי דְּמַאי אֲפִשָׁר לַעֲשׂוֹתוֹ מֵאֶתְמוֹל. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה): (ו) **מְמַתְּקִין.** וְעַל יְדֵי שִׁנּוּי שָׁרֵי אִם הָיָה טָרוּד בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב. בַּ״ח (ס״ב), מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה), עַיֵּן שָׁם: (ו) **מַתָּכוֹת.**

בֵּאוּר הֲלָכָה

דְּהוּא כְּאוֹפֶה וּמְבַשֵּׁל וּכְדַעַת הַמַּגִּיד מִשְׁנָה [וְהָרַשְׁבָּ״א אֲפָשֵׁר דְּאָזֵיל לְשִׁיטָתוֹ דְּסָבִירָא לֵיהּ דְּגַם בְּשַׁבָּת אִם בּוֹרֵר לְאַלְתַּר אֵין חַיָּב חַטָּאת וְכִדְמְשַׁמַע בְּעֵבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שם)], וְאִם כֵּן אֲפִלּוּ לְהַנִּיחַ לִבּוֹ בְּיוֹם שָׁרֵי. אָכֵן מַה דְּהֵעִיר דִּצְרִיךְ לֶאֱסֹר מִטַּעַם דְּהָיָה אֲפָשֵׁר לַעֲשׂוֹת מִבְּעוֹד יוֹם לְכָאוֹרָה הַדִּין עִמּוֹ בָּזֶה דְּהָא כֵּן מְבֹאָר בְּרַמְ״א סִימָן תצ״ה סָעִיף (ג׳) [א׳] לְדַעַת הַיֵּשׁ מַחְמִירִין דַּאֲפִלּוּ בְּאֹכֶל נֶפֶשׁ עַצְמוֹ כֹּל שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתוֹ מִבְּעוֹד יוֹם אָסוּר כִּי אִם עַל יְדֵי שִׁנּוּי, וְאִם כֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ הָא דְּמַתִּירִין פְּסֹלֶת מִתּוֹךְ אֹכֶל דַּוְקָא כְּשֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לְבָרֵר מִבְּעוֹד יוֹם, וְכֵן כָּתַב בָּאֱמֶת הַחֻמָּד מֹשֶׁה (ס״ב) [אֶלָּא דְּכָתַב דְּלְאַלְתַּר מֻתָּר בְּכָל גַּוְנֵי כְּהַשׁ״ז, וְזֶה אֵינוֹ מוּבָן דִּבְשַׁבָּת פְּסֹלֶת מִתּוֹךְ אֹכֶל אֲפִלּוּ לְאַלְתַּר חַיָּב]. [א]אָכֵן מִסְתִּימַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וְהָרַמ״א מַשְׁמַע דְּיֵשׁ לְהָקֵל בְּעִנְיָנֵנוּ בְּכָל גַּוְנֵי, וְהַטַּעַם אֲפָשֵׁר לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי לוֹמַר דִּכְיָון דְּעַל יְדֵי שִׁנּוּי כָּתַב שָׁם הָרַמ״א שֶׁמֻּתָּר וְכֵן דִּבְלָאו הָכִי לֹא הִתִּירוּ אֶלָּא עַל יְדֵי קִנּוּן וְתַחְחוּי יֵשׁ לוֹמַר דְּזֶה חָשִׁיב שִׁנּוּי דִּכְדַרְכּוֹ הוּא דְּוַקָּא עַל יְדֵי נָפָה וּכְבָרָה, וְאַף דְּאֵין זֶה שִׁנּוּי גָּמוּר דִּבְשַׁבָּת בְּפְסֹלֶת מִתּוֹךְ אֹכֶל חַיָּב אַף בָּזֶה, מִכָּל מָקוֹם לְעִנְיַן יוֹם טוֹב חָשִׁיב שִׁנּוּי, וְכָל שֶׁכֵּן אִם בּוֹרֵר בְּיָד וּכְעֵין מַה שֶּׁכָּתַב הָרַ״ן רֵישׁ פֶּרֶק אֵין צָדִין (י״ב:) גַּבֵּי קֶלַח עַיִן שָׁם. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי שֶׁכֵּן כָּתַב בְּסֵפֶר נַהַר שָׁלוֹם (סק״א) וּבְסֵפֶר שֻׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים (סי׳ ג ס״א) וְכֵן בְּעֵבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ [ה]רַשְׁבָּ״א (שם) מִשְׁמַע גַּם כֵּן דְּזֶה חָשִׁיב שְׁלֹא כְּדַרְכּוֹ. וְכֵן מוּכָח גַּם כֵּן בְּמַאירִי׳ (יד: ד״ה מתני׳) שֶׁכָּתַב בְּעִנְיַן זֶה דְּאַפְשָׁר מִבְּעוֹד יוֹם שָׁרֵי, וְדַעְתּוֹ מִבֹּאר בְּכָמָּה מְקוֹמוֹת בְּסִפְרוֹ דִּסְבִירָא לֵיהּ כְּדַעַת הַיֵּשׁ מַחְמִירִין הַנַּ״ל דְּאַף בְּאֹכֶל נֶפֶשׁ אָסוּר מִדְּרַבָּנָן כֹּל שֶׁאֶפְשָׁר מִבְּעוֹד יוֹם, וְעַל כָּרְחֵךְ כְּמוֹ שְׁכָּתַבְנוּ דָּזֶה חָשִׁיב שִׁנּוּי. **הֵיוצֵא מִדְּבָרֵינוּ דְּהַנּוֹהֵג לְהָקֵל לְבָרֵר קְטָנִיּוֹת פְּסֹלֶת מִתּוֹךְ אֹכֶל אַף שֶׁהָיָה אֶפְשָׁר מִבְּעוֹד יוֹם יֵשׁ לְהָם עַל מִי לִסְמֹךְ וְאַף בְּבוֹרֵר לְהַנִּיחַ לִסְעוּדָה אַחֶרֶת [או בְּעֶרֶב שַׁבָּת עַל שַׁבָּת וְעַל יְדֵי עֵרוּב תַּבְשִׁילִין]. וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה נָכוֹן בְּכָגוֹן זֶה שֶׁהָיָה אֶפְשָׁר לוֹ מִבְּעוֹד יוֹם לְבָרֵר הָאֹכֶל מִתּוֹךְ הַפְּסֹלֶת דְּזֹה וּבְדַאי חָשִׁיב שִׁנּוּי, וּכְמַדְמֶה שֶׁכֵּן נוֹהֲגִין הָעוֹלָם:**

ג * אֵין מְסַנְּנִין וְכוּ׳. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק יב) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַמָּגֵן אַבְרָהָם דְּאִם לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְסַנֵּן מִבְּעוֹד יוֹם מֻתָּר בְּיוֹם טוֹב** וּמְקוֹרוֹ מִדִּבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת בְּדֶרֶךְ קל״ז עַמּוּד ב׳ (ד״ה תולין) וּכְמוֹ שֶׁהֵעֱתִיק בְּעִצְמוֹ בְּסָעִיף ד׳ (סק״ט) דְּזֶהוּ הַחִלּוּק בֵּין דִּין זֶה לְשֵׁם דְּהָתָם מְיֵירֵי כְּשֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְלָכֵךְ מְקִלִּינַן שָׁם אַף דְּהוּא מְלָאכָה גְּמוּרָה וְכֵן בְּשֶׁאֶפְשָׁר. **אֲבָל לְפִי דַּעַת הַמְחַבֵּר לְעֵיל** בְּסִימָן תצ״ה (ס״א) דְּסוֹבֵר דְּאֹכֶל נֶפֶשׁ עַצְמוֹ אֵין לְחַלֵּק וַאֲפִלּוּ בְּאֶפְשָׁר שָׁרֵי אִם כֵּן עַל כָּרְחֵךְ מַה דְּאָסְרִינַן לְסַנֵּן הַחַרְדָּל הַיְינוּ מִשּׁוּם דֶּרֶךְ לַעֲשׂוֹתוֹ לְיָמִים הָרַבֵּה וּלְכָלֵי עַלְמָא אָסוּר, וְכֹמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַ״ן (יב. ד״ה אין מסננין) גַּבֵּי מִתּוֹךְ הַחַרְדָּל וְהוּא הַדִּין בַּפִּגּוּן שֶׁלּוֹ, וְסִנּוּן הַשְּׁמָרִים דְּמַתִּיר בְּסָעִיף ד׳ אַף דִּמְלָאכָה גְּמוּרָה הִיא מִשּׁוּם דְּעוֹשֶׂה אוֹתָהּ לְיוֹמוֹ לְשִׁתּוֹת וְהָוֵי בִּכְלַל מְלָאכֶת אֹכֶל נֶפֶשׁ הַמֻּתָּרוֹת. וְאִם כֵּן **אֵין חִלּוּק כְּלָל בֵּין אֶפְשָׁר לְאֵי אֶפְשָׁר,** [ו]**דִּבְסִנּוּן הַחַרְדָּל בְּכָל גַּוְנֵי אָסוּר מִשּׁוּם דֶּרֶךְ לַעֲשׂוֹתוֹ לְיָמִים הָרַבֵּה,** וּבִשְׁמָרִים בְּכָל גַּוְנֵי שָׁרֵי, אֶלָּא דִּלְדַעַת הַיֵּשׁ מַחְמִירִין לְעֵיל בְּסִימָן תצ״ה (שם) יֵשׁ לְהַחְמִיר גַּבֵּי שְׁמָרִים אִם אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתוֹ מִבְּעוֹד יוֹם, **אֲבָל בְּסִנּוּן חַרְדָּל אֵין לְהָקֵל אַף בְּאֵי אֶפְשָׁר אִם לֹא עַל יְדֵי שִׁנּוּי, וְכַנַּ״ל שָׁם:**

*** אֲבָל בְּשֶׁל מַתָּכוֹת מֵתָּר. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס״ק טז) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַמָּגֵן אַבְרָהָם. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי יֵשׁ לְעַיֵּן בָּזֶה טוֹבָא דִּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הָרַב הַמַּגִּיד בְּפֶרֶק י״ב מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת** (ה״א) **בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ן** (שבת מב. ד״ה אבל בהלכות) דְּמִשּׁוּם הָכִי הִתִּירוּ בְּחַרְדָּל לְמִפַּךְ בְּגַחֶלֶת שֶׁל מַתָּכוֹת מִשּׁוּם דְּחַרְדָּל אֵינוֹ מִצְטָרֵף, **מַשְׁמַע מִזֶּה דִּבְמִים אוֹ מַשְׁקֶה אֵין לְהָקֵל. וְאֲפִלּוּ לְפִי הַסְּבָרָא שֶׁהֲבִיא שָׁם הַמַּגִּיד מִשְׁנָה לְדַעַת הָרַמְבַּ״ם** דְּהֵיכָא דְּאֵינוֹ מִתְבַּזֶּה לַעֲשׂוֹת כְּלִי לית בֵּיהּ מִשּׁוּם מְצָרֵף אַף דְּהָוֵי פְּסִיק רֵישָׁא, אֵינוֹ שַׁיָּךְ רַק בִּנְתָלֶת דְּהֵיכָא דְּאֵינוֹ מְכַוֵּן אֵין בּוֹ תִּקּוּן כְּלִי כְּלָל אֲבָל בְּמַיִם שֶׁהוּא כְּלִי לֹא שַׁיָּךְ זֶה, עַיֵּן בְּפֶרֶק מְגִדִּים סִימָן שי״ח (א״א ס״ק לו) בְּשֵׁם הַלֶּחֶם מִשְׁנֶה (שם ה״א), וְכֵן כָּתַב בַּלְבוּשֵׁי שָׁרֵד שָׁם. וְאִם כֵּן הָכִי נַמִּי **בְּשֶׁפּוּד שֶׁהוּא כְּלִי, לְדַעַת הַפּוֹסְקִים שֶׁהוּא דְּאוֹרַיְיתָא אֵין לְהָקֵל דְּהָוֵי פְּסִיק רֵישָׁא:**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ד) טַ״ז (סק״ב): **(ה)** שָׁם: **(ו)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) בְּשֵׁם יָם שֶׁל שְׁלֹמה (פ״א ס״ מכ): **(ז)** עוֹלַת שַׁבָּת (סק״ב) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וְטַ״ז (סק״ב) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ג) וְכֵן מִשְׁמַע מַהֲגַהַ״ג: **ג** (ס) גְּמָרָא׳ (שבת קלד.). וְאַף לְמַה דְּפָסַק הָרַמ״א לְעֵיל (ס״א) דְּאַף לְהַנִּיחַ שָׁרֵי מִשּׁוּם דְּבוֹרֵר בְּיוֹם טוֹב, גַּם כֵּן אָסוּר מִשּׁוּם דְּעָשׂוי לְיָמִים הָרַבֵּה, וְאֶפְשָׁר גַּם כֵּן דְּדִמֵּי לְנָפָה וּכְבָרָה: **(ע)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה): **(י)** רַשׁ״י (שם ד״ה לא אפשר):

(יא) אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתוֹ מֵאֶתְמוֹל. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה): **(יב)** בַּמְסַנֶּנֶת שֶׁלּוֹ. בַּ״ח (ס״ב), מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה), עַיֵּן שָׁם: **(יג)** וְאֵין מְמַתְּקִין. וְעַל יְדֵי שִׁנּוּי שָׁרֵי אִם הָיָה טָרוּד בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב. בַּ״ח (ס״ב), מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה), עַיֵּן שָׁם: **(יד)** בְּגַחֶלֶת שֶׁל עֵץ. בַּ״ח (ס״ב), מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה), עַיֵּן שָׁם: **(טו)** בְּשֶׁל מַתָּכוֹת. בֵּאוּר הַגְּרַ״א (ס״ק יב) בְּשֵׁם הַמַּגִּיד מִשְׁנָה וְלֹא כְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה): **(טז)** אֵין תּוֹלִין. הֵינוּ שְׁמוֹתַחַ פִּי הַמְשַׁמֶּרֶת עַל גַּבֵּי כְּלִי

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו״ע הרב (קו״א סק״ב) כתב שדברי הרמ״א בסימן תצ״ה להחמיר באוכל נפש שאפשר לעשותו מאתמול, המה כלל לכל הלכות יו״ט ולכן סתם הרמ״א כאן ובכל המקומות שנזכר היתר בדברי המחבר. ולגבי בורר בפסק (ס״ה) שאם היה אפשר לברור מבעו״י אסור לברור בפסולת מתוך האוכל גם כשהאוכל מרובה בשיעור ובטירחה, ואפילו לברור בידו, אלא מה שהוא צריך לאכול לאלתר וכדיני בורר בשבת. **ב]** כתב בשו״ע הרב (ס״ח) מפני שאין כיבוי זה צורך אוכל נפש ממש שאפשר בלא זה ואינו צורך אלא למעונגים, וכל דבר שאינו שוה לכל נפש אסור לעשותו ביו״ט (כמ״ש בסי׳ תקי״א). ובקונטרס אחרון (סק״ד) הוסיף שכיון שלשיטת הרי״ף והרמב״ן והרא״ש והר״ן אסור אף על ידי שינוי הלכה כמותם שהם רבים ועוד דבתראי נינהו. **ג]** ובשו״ע הרב (ס״ח) הביא להלכה דברי המג״א להתיר ליתן שפוד של מתכת בתוך משקה. **ד]** ובשו״ע הרב (ס״ז) הביא דברי המג״א שאם לא היה אפשר לסנן בערב יו״ט מותר לסנן ביו״ט ולא כתב שצריך שינוי.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

בָּהּ שְׁמָרִים, אֲבָל אִם הָיְתָה תְּלוּיָה וְעוֹמֶדֶת * מֻתָּר לִתֵּן בָּהּ שְׁמָרִים (יז) לְסַנְּנָן. (יח) [ז]וּמְעָרִים וְתוֹלָה אוֹתָהּ (יט) לְתֵּן בָּהּ רְמוֹנִים (ס) וְאַחַר כָּךְ נוֹתֵן בָּהּ שְׁמָרִים. הַגָּהּ: וְשֵׁאָר דִּינֵי סְנוּן (כ) בְּיוֹם טוֹב כְּמוֹ בְּשַׁבָּת כִּדְאִיתָא סִימָן ש״ט (בית יוסף (ד״ה ומ״ש ומולה)): ה (כא) [ח]אֵין עוֹשִׂין גְּבִינָה בְּיוֹם טוֹב (כב) (וְאֵין (ט) מְעַמְּדִין חָלָב בְּיוֹם טוֹב) (הגהות מיימוני פרק ג׳ (הוצ׳ מוסד הרב קוק ירושלים) ור״ן סוף פרק (ד׳) [ב׳] דביצה (יב ד״ה ירושלמי) ובית יוסף (ד״ה אין עושין) בשם הרוקח (סי׳ שפ). (כג) וְהוּא הַדִּין דְּאֵין עוֹשִׂין (י) חֲמָאָה מִן הֶחָלָב בְּיוֹם טוֹב (ריב״ש סימן קכ״א): (יא) הַיָּרָק בְּמִסְפָּרַיִם שָׁדַרְכָּן לְחָתְכָם בָּהֶן מִן הַמַּחֲבָר: ז [י]מְתַקְּנִים אֶת (כה) הַקַּנְדָּס (יג) וְהָעַבְּבִיּוֹת. הַגָּהּ: וּמֻתָּר לִמְלֹחַ הַרְבֵּה חֲתִיכוֹת צְנוֹן בְּיוֹם טוֹב אִם רוֹצֶה לְאָכְלָן (כו) אַף עַל פִּי שֶׁאָסוּר בְּשַׁבָּת, (כז) וְיֵשׁ מְחַמִּירִין (מהרי״ל (מנהגים)): ח [כ]אַף עַל פִּי שֶׁהַתָּרָה הוֹצָאָה בְּיוֹם טוֹב * אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא לְצָרְכָּהּ, לֹא יִשָּׂא מַשָּׂאוֹת גְּדוֹלוֹת

ז מִימְרָא שָׁם (קלט:) דְּאָמוֹרַאי. ח בְּצֵיָא וְנַפְשָׁטָא שָׁם קל״ד (שם). ט בְּרִייתָא בְּבֵיצָה ל״ד (ע״א). י שָׁם, וְהֵם מִינֵי יְרָקוֹת שֶׁיֵּשׁ טוֹרַח בְּתִקּוּנָם. כ לְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ה׳ (ה״א).

בַּאֵר הֵיטֵב

טַעֲמָא מַתָּר לְתֵּן הַשַּׁפּוּד מְלֻבָּן לְתוֹךְ הַמַּשְׁקֶה כְּדֵי שֶׁיִּתְחַמֵּץ אִם רָאוּי לִשְׁתּוֹתוֹ בּוֹ בְּיוֹם. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו): ד (ח) וְאַחַר כָּךְ. אַחַר שֶׁנָּתַן בּוֹ רְמוֹנִים: ה (ט) מְעַמְּדִין. פְּרוּשׁ שְׁנוֹתֵן לְתוֹכוֹ קְרֵיכָה: (י) חֲמָאָה. אֲפִלּוּ עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי אָסוּר. רי״ב ש״ש. וְטַ״ז (סק״ו) מַקֵּל עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי אִם צָרִיךְ לְכָךְ מִשּׁוּם שִׁמְחַת יוֹם טוֹב, עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יג) וְנִרְאֶה לִי דְּמֻתָּר לְקַלֵּט שָׁמֵן הַצָּף עַל פְּנֵי הֶחָלָב שֶׁקּוֹרִין

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּעִגּוּל וְנַעֲשֶׂה כְּאֹהֶל עַל חֲלַל הַכֶּלִי, וּמְשׁוּם הָכִי אָסְרוּ (יג) דְּהָוֵי כְּעֵבְדָא דְּחוֹל: (יז) לְסַנְּנָן. וּמֵירֵי בְּאֵפֶן שֶׁאִם הָיָה עוֹשֵׂהוּ מֵאֲתָמוֹל לֹא הָיָה טוֹב כָּל כָּךְ, (יז) דְּאִי לָאו הָכִי אָסוּר מִשּׁוּם בּוֹרֵר וּכְמוֹ גַּבֵּי חֲרָדָל לְעֵיל בְּסָעִיף ג׳. וְכָתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ט) דְּעַל יְדֵי שְׁנוּי מֻתָּר בְּכָל גַּוְנֵי: (יח) וּמְעָרִים וְתוֹלָה וְכוּ׳. פְּרוּשׁ, אַף אִם לֹא הָיְתָה תְּלוּיָה מִבְּעוֹד יוֹם יָכוֹל לְהַעֲרִים וְלִתְלוֹתָהּ לִתֵּן בָּהּ מִתְּחִלָּה רְמוֹנִים: (יט) לְתֵּן וְכוּ׳. וְנוֹתֵן בָּהּ רְמוֹנִים (טו) מִתְּחִלָּה, אֲבָל כְּשֶׁאֵינוֹ נוֹתֵן בָּהּ רְמוֹנִים מוּכְחָא מִלְּתָא שֶׁעוֹשֶׂה מִשּׁוּם שְׁמָרִים וְאָסוּר: (כ) בְּיוֹם טוֹב כְּמוֹ בְּשַׁבָּת. רָמַז בָּזֶה מַה שֶּׁמְּבֹאָר לְעֵיל שָׁם (סי׳ שיט) בְּסָעִיף י׳ דְּאָסוּר לְסַנֵּן מַיִם בְּסוּדָר מִשּׁוּם לִבּוּן. וְעַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק לז) וְהוּא הַדִּין כָּאן: ה (כא) אֵין עוֹשִׂין גְּבִינָה בְּיוֹם טוֹב. דִּגְבִינָה (טז) מַעֲלֵי טְפֵי כְּשֶׁהִיא יְשָׁנָה וְאִם כֵּן הָוֵי לֵיהּ לְמֶעְבַּד קֹדֶם יוֹם טוֹב. (יז) וַאֲפִלּוּ לְאוֹתָן הַפּוֹסְקִים דְּסוֹבְרִין בְּסִימָן תצ״ה (ס״א) דְּאֹכֶל נֶפֶשׁ עַצְמוֹ מֻתָּר אֲפִלּוּ הָיָה אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ קֹדֶם יוֹם טוֹב הָכָא אָסוּר מִפְּנֵי שֶׁדָּרְכּוֹ לַעֲשׂוֹתָהּ לְיָמִים הַרְבֵּה וְהָוֵי עֲבָדָא דְּחוֹל. (יח) וּלְפִי זֶה אֲפִלּוּ אִי אֶפְשָׁר לוֹ לַעֲשׂוֹתָהּ קֹדֶם יוֹם טוֹב יֵשׁ לוֹמַר דְּאָסוּר, מֵיהוּ עַל יְדֵי שִׁנּוּי יֵשׁ לְהָקֵל: (כב) וְאֵין מַעֲמִידִין וְכוּ׳. דְּהַיְנוּ (יט) עַל יְדֵי קִבָּה אוֹ שְׁאָרֵי דְּבָרִים שֶׁיִּתְקַבֵּץ הֶחָלָב וְיִקָּפֵא וְיִתְבָּרֵר הַקּוֹם, (כ) [וְכֵן אָסוּר לַעֲשׂוֹת סִירָאוִויטְקָ״ע דְּהַיְנוּ שְׁנוֹתֵן מְעַט חֹמֶץ בְּחָלָב כְּדֵי שֶׁיִּתְבָּרֵר הַמַּיִם שֶׁבֶּחָלָב] (כפ) דְּזֶה הוּא בּוֹרֵר מַמָּשׁ וְדָרְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ לְיָמִים הַרְבֵּה. וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (שם ס״ק יב) שֶׁמְּסַתֵּפֵק אִם מֻתָּר לַעֲשׂוֹת דָּבָר זֶה בְּעַצְמוֹ לְחוֹלָה שֶׁאֵין בּוֹ סַכָּנָה: (כג) וְהוּא הַדִּין דְּאֵין עוֹשִׂין חֲמָאָה וְכוּ׳. הַטַּעַם גַּם כֵּן (כד) מִשּׁוּם בּוֹרֵר וְכַנַּ״ל, [א]וַאֲפִלּוּ עַל יְדֵי עִכּוּ״ם יֵשׁ לְהַחְמִיר, (כג) וְיֵשׁ מְקִלִּין בָּזֶה אִם הוּא לְצָרְכּוֹ שְׁמִחַת יוֹם טוֹב, (כד) וְאֵין לְהָקֵל אֶלָּא לְצָרְכּוֹ גָּדוֹל. וּמֻתָּר לִקְלֹט בְּעַצְמוֹ שֶׁמֶן הַצָּף עַל פְּנֵי הֶחָלָב שֶׁקּוֹרִין סְמֶעטָנָ״ע אֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת, וְרַק כְּשֶׁגִּיעֵי סָמוּךְ לָחָלָב יִזָּהֵר לְהַנִּיחַ קְצָת מֵהַסְּמֶעטָנָ״ע עִם הֶחָלָב שֶׁלְּמַטָּה וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן שי״ט סָעִיף י״ד. וְדַוְקָא כְּשֶׁצָּרִיךְ לְאָכְלוֹ בּוֹ בְּיוֹם דְּאִי לָאו הָכִי אָסוּר מִשּׁוּם הַכָנָה מִיּוֹם טוֹב לְחֹל, וְאִם אֵין צָרִיךְ לוֹ רַק שֶׁחוֹשֵׁשׁ שֶׁיְּפַסִּיד וְיִתְקַלְקֵל מֻתָּר לַעֲשׂוֹתוֹ עַל יְדֵי עִכּוּ״ם כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן ש״ז סָעִיף ה׳. וּבְסֵפֶר מוֹר וּקְצִיעָה (ד״ה הר״ב ש״ש) כָּתַב דְּגַם בַּעֲשִׂיַּת חֲמָאָה הַנַּ״ל גַּם כֵּן מֻתָּר עַל יְדֵי עִכּוּ״ם אִם הוּא חוֹשֵׁשׁ שֶׁיִּתְקַלְקֵל הַסְּמֶעטָנָ״ע אִם לֹא יַעֲשֶׂנָּה חֲמָאָה: ו (כד) אֶת הַיָּרָק. פְּרוּשׁ הַתְּלוּשׁ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רְאשֵׁי עָלִין נִרְקָבִין אֵין גּוֹזְזִין בְּתִסְפֹּרֶת שֶׁלָּהֶם, דְּמֵאן דְּחָזֵי (כה) סָבַר שֶׁחָתְכוּ הַיּוֹם מִן הַמְחֻבָּר: ז [י]מְתַקְּנִים אֶת (כה) הַקַּנְדָּס (יג) וְהָעַבְּבִיּוֹת. הַגָּהּ: וְהַעַבְּבִיּוֹת. שֶׁיֵּשׁ טַרַח בְּתִקּוּנָן, וְשָׁרֵי דְּהָוֵי הֶכֵל צָרְכּוֹ אֹכֶל נֶפֶשׁ. וְהוּא הַדִּין שֶׁאַלְאטִי״ן יָרָק מַר מֻתָּר לְהוֹצִיא מֵימָיו [פְּרִי מְגַדִּים (מש״ז סק״ט)]: (כו) אַף עַל פִּי שֶׁאָסוּר בְּשַׁבָּת. כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן שכ״א סָעִיף ג׳, בְּיוֹם טוֹב מֻתָּר דְּאִי לָאו הָכִי אָסוּר מִשּׁוּם בּוֹרֵר. וְעַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק לז) וְהַיְנוּ דְּוַקָּא בְּמִלְּתָא דְּאִיכָּא לְמֵיחַשׁ לְאִיסּוּר בּוֹרֵר אֲבָל בְּמִלְּתָא דְּלֵיכָּא לְמֵיחַשׁ לְאִיסּוּר בּוֹרֵר כְּגוֹן זֶה שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְהַנִּיחַ קְצָת מֵהַסְּמֶעטָנָ״ע עִם הֶחָלָב שֶׁלְּמַטָּה אֵין לְחוּשׁ לְאִיסּוּר בּוֹרֵר וְכַנַּ״ל. וְכֵן מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֹמֶץ חָזָק וְרוֹצֶה לְהַנִּיחַ מִמֶּנּוּ בְּתוֹךְ הֶחָלָב כְּדֵי שֶׁיִּתְבָּרֵר הַמַּיִם שֶׁבֶּחָלָב אֵין לְחוּשׁ לְאִיסּוּר בּוֹרֵר וְכַנַּ״ל. וְכֵן מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֹמֶץ חָזָק וְרוֹצֶה לְהַנִּיחַ מִמֶּנּוּ בְּתוֹךְ הֶחָלָב כְּדֵי שֶׁיִּתְבָּרֵר הַמַּיִם שֶׁבֶּחָלָב אֵין לְחוּשׁ לְאִיסּוּר בּוֹרֵר וְכַנַּ״ל.

בַּאוּר הַלָּכָה

ד * מֻתָּר לִתֵּן בָּהּ שְׁמָרִים לְסַנְּנָן. אַף דְּהָוֵי מְלָאכָה גְּמוּרָה דִּבְשַׁבָּת חַיָּב חַטָּאת עַל זֶה כִּדְאִיתָא בַּשַּׁ״ס (שבת קלח:), בְּיוֹם טוֹב מֻתָּר מִשּׁוּם דְּהָוֵי אֹכֶל נֶפֶשׁ. וְאַף דִּלְעֵיל (ס״ב) אָסוּר בּוֹרֵר עַל יְדֵי נָפָה וּכְבָרָה, הָתָם מִשּׁוּם דְּעַל יְדֵי כֵּלִים אֲלֵו דֶּרֶךְ לַעֲשׂוֹת לְיָמִים הַרְבֵּה וְהָוֵי כְּעֵין קְצִירָה וּטְחִינָה, אֲבָל כָּאן אַף שֶׁהוּא עַל יְדֵי כֵּלִים דֶּרֶךְ לַעֲשׂוֹתָהּ לְפִי שָׁעָה:

ו * אֶת הַיָּרָק. עַיֵּן מַשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק כד). וְכָתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (מש״ז סק״ח) אֲבָל לְחֹתְכוֹ יָרָק דֶּרֶךְ שָׁרִי בְּיוֹם טוֹב [וְרִצּוֹנוֹ לוֹמַר אַף דְּבָשַׁבָּת אָסוּר בּוֹרֵר דִּלְעֵיל בְּסִימָן שכ״א סָעִיף י״ב] כְּטְחִינַת תְּבֵלִין, הָא בִּכְלִי שֶׁלָּהֶם כָּעֵין סְפִין קָבוּעַ בְּדֶבֶד עֵץ (שקורין ברוסיא שעטקנואניצ״ע) יֵשׁ לוֹמַר אָסוּר שֶׁדַּרְכּוֹ לַעֲשׂוֹת לְיָמִים הַרְבֵּה. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ:

ח * אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא לְצָרְכּוֹ וְכוּ׳ דְּמוּכָח שֶׁלְּצָרְכּוֹ יוֹם טוֹב הֲבִיאָם. הִנֵּה הַמְחַבֵּר הִתְחִיל בִּלְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם וּמְסִיַּם בִּלְשׁוֹן הַשּׁוּר, וְהַשּׁוּר כָּתַב דִּבְרֵיהֶן עַל פִּי פְּרוּשׁ רַשִׁ״י (כט: ד״ה אבל) דְּמֵירֵי אֲפִלּוּ בְּעוֹשֶׂה כָּל זֶה לְצָרְכּוֹ סְעוּדָה וַאֲפִלּוּ הָכִי בְּעֵינָן שֶׁיִּהְיֶה מוּכָן, וְכֵן כָּתַב בַּמְּאִירִי (שם ד״ה המביא) וּבְעֵבְדַת הַקֹּדֶשׁ (בית מועד ש״ג סי׳ ז). וּמִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם מַשְׁמַע לְכָאוֹרָה דְּכָל זֶה מֵירֵי בְּעוֹשֶׂה שְׁלֹא לְצָרְכּוֹ אֹכֶל נֶפֶשׁ, אֲבָל בְּאֵמֶת קָשֶׁה מְאֹד לוֹמַר שֶׁהָרַמְבַּ״ם יַחֲלֹק עַל כָּל הַפּוֹסְקִים בָּזֶה וְיַתִּיר בְּלִי שׁוּם שִׁנּוּי הֵיכִי דְּהוּא לְצָרְכּוֹ יוֹם טוֹב, וְגַם בַּגְּמָרָא (ל.) קָאָמַר הָנֵי נָשֵׁיא דְּמָלְיָין חֲצַבֵּייהוּ וְכוּ׳ מוּכָח לְהָדְיָא דְּאַף בְּמִשֶּׁהוּא שֶׁהוּא לְצָרְכּוֹ יוֹם טוֹב גַּם כֵּן הָכִי הוּא. וְאוּלַי דְּכַוָּנַת הָרַמְבַּ״ם נְמִי לָאַסּוֹר אַף שֶׁעוֹשֶׂה לְצָרְכּוֹ יוֹם טוֹב, וּמַה שֶּׁכָּתַב אַף עַל פִּי שֶׁהַתּוֹרָה וְכוּ׳ הָכִי פֵּירוּשָׁא דְּאַף עַל פִּי שֶׁהַכֹּל כָּךְ בְּהוֹצָאָה אַף שֶׁלֹּא לְצָרְכּוֹ כְּלָל, מִכָּל מָקוֹם בְּאֹפֶן הַמֻּשָּׂא הֶחְמִירוּ דְּצָרִיךְ לְשָׁנוֹת לְעוֹלָם שֶׁלֹּא כְּמַעֲשֵׂהוּ בְּחֹל וְאַף אִם נוֹשֵׂא לְצָרְכּוֹ יוֹם טוֹב. וְכָל זֶה שֶׁכָּתַבְנוּ הוּא רַק לְיַשֵּׁב דַּעַת הָרַמְבַּ״ם עַצְמוֹ אֲבָל מַה שֶּׁסִּיַּם הַמְחַבֵּר דְּמוּכָח שֶׁהוּא לְצָרְכּוֹ יוֹם טוֹב הֲבִיאָם אֵין זֶה מַדְיֵק לְדַעַת הָרַמְבַּ״ם, דִּלְדִידֵיהּ אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא לְצָרְכּוֹ יוֹם טוֹב כְּלָל גַּם כֵּן מֻתָּר (וְרַק אִם עוֹשֶׂה שִׁנּוּי בְּנִשְׂיאָתוֹ וְשָׁלֵא יִכְוֹן שִׁטִּים (סי׳ ג הוזרה והבורר ס״ה בור והב): ו (כה) רַ״שׁ (לר. ד״ה אין גחזזין):

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ד (יג) פּוֹסְקִים: (יד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) בְּשֵׁם תּוֹסָפוֹת (שבת קלו: ד״ה תולין): (מו) גְּמָרָא (שם קלט:): ה (מז) גְּמָרָא (שם קלה.): (יז) הַגְּרַ״א בְּסִימָן תצ״ה (ס״א) וְכֵן מִשְׁמַע מֵהַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּעִנְיָנֵנוּ (ס״ק יא): (יח) כֵּן כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק יא). וּמַה שֶּׁאָמְרוּ בְּגְּמָרָא (שם) הָתָם אִי אֶפְשָׁר הָכָא אֶפְשָׁר, עַל כָּרְחָךְ נִפְרָשׁ דְּמִלְּאכָה בְּעֵצְמוּתָהּ אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מִבְּעֶרֶב וּלְהָכִי אִסְרוּ רַבָּנָן אֲפִלּוּ אִתְרְמֵי לְאִישׁ הַזֶּה שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ (וְאֵינוֹ בְּרוּר כָּל כָּךְ). וְדַעַת הַב״ח (ס״ג) גַּם כֵּן לְהַחְמִיר בְּכָל גַּוְנֵי מִשּׁוּם דְּחִשֵּׁשׁ לְדַעַת הַמְּאוֹר (י״ב:) עַיֵּן שָׁם, אֲכָל מִדִּבְרֵי הַט״ז (סק״ו) וְכֵן מֵאַלְיָה רַבָּה (ס״ק יא) מַשְׁמַע דְּאִם אִי אֶפְשָׁר מִבְּעוֹד יוֹם שָׁרֵי. וְהִנֵּה בְּחֵי אָדָם (כלל צג ס״א) הָעָתִיק כְּמָגֵן אַבְרָהָם לְהַחְמִיר אֲפִלּוּ בְּאֵי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת מִבְּעוֹד יוֹם, וּמַשְׁמַע מִנַּיָּה בְּנִשְׁמַת אָדָם (שם סק״א) דְּמַחְמִיר אֲפִלּוּ עַל יְדֵי שִׁנּוּי שֶׁהוּא מְדֻמֶּה לְמִלְאכֶת קוֹצֵר עַיֵּן שָׁם. אֲכָל מִדִּבְרֵי הַגְּרַ״א בְּסִימָן תצ״ה (שם) מְשְׁמַע דְּעַל יְדֵי שִׁנּוּי יֵשׁ לְהָקֵל, וְצָרִיךְ לוֹמַר לְדִידֵיהּ דְּאֵף שֶׁדַּרְכּוֹ לַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ לְיָמִים הַרְבֵּה מִכָּל מָקוֹם לֹא הַשְׁוּוּ אוֹתָהּ לְקוֹצֵר מַמָּשׁ. וְכֵן בְּפַתְחֵי חֶשְׁבּוֹנוֹת אֹרַח לְצַדִּיק (ס״ח) מַלֵּל עַל יְדֵי שִׁנּוּי, אֲכָל הוּא הַדִּין לִי מֵה יֹאכַל כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ אֵין גּוֹזְזִין שֶׁלֹּא לְצָרְכּוֹ יוֹם טוֹב כְּלָל גַּם כֵּן מֻתָּר (וְרַק אִם עוֹשֶׂה שִׁנּוּי בְּנִשְׂיאָתוֹ וְשָׁלֵא יִכְוֹן

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah